

Het effect van aversieve klassieke conditionering op de seksuele respons van vrouwen met dyspareunie

Gepubliceerd: 13-12-2006 Laatste bijgewerkt: 20-05-2024

Het toetsen van de hypothese dat aversieve conditionering zal leiden tot verminderde seksuele opwindingsreactie op seksuele stimuli, en dat dit effect sterker zal optreden bij vrouwen met dyspareunie. Verwacht wordt dat de koppeling van een...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving nog niet gestart
Type aandoening	Seksuele disfuncties, stoornissen en genderidentiteit
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON30416

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Het effect van aversieve klassieke conditionering op de seksuele respons

Aandoening

- Seksuele disfuncties, stoornissen en genderidentiteit

Synoniemen aandoening

dyspareunie, pijn bij het vrijen

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Leids Universitair Medisch Centrum

Overige ondersteuning: o.a. bijdrage van de wetenschappelijke vereniging seksuele disfuncties

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: dyspareunie, klassieke conditionering, seksuele respons

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Genitale doorbloeding, ratings van gevoelens van seksuele opwindings, en ratings van positieve en negatieve emoties.

Secundaire uitkomstmaten

Huidgeleidingsrespons

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Tot op heden is de etiologie van dyspareunie onbekend. Vanuit een cognitief-behavioristische visie wordt verondersteld dat dyspareunie samenhangt met verminderde seksuele opwindings, die verondersteld wordt het gevolg te zijn van angst voor pijn bij de gemeenschap. Echter tot nog toe zijn er weinig experimentele studies verricht om deze aanname nader te onderzoeken. Onlangs is in een experiment angst voor pijn geïnduceerd door vrouwen met en zonder dyspareunieklahten te dreigen dat zij pijnprikkels toegediend konden krijgen tijdens het kijken naar een erotisch filmfragment (Brauer, ter Kuile, Laan & Janssen, 2006). Gevonden werd dat wanneer voorafgaand aan een erotisch filmfragment deze angst-inductie plaatsvond, vrouwen met verminderde genitale opwindings reageerden ten opzichte van een filmfragment zonder angst-inductie. Dit gold voor beide groepen vrouwen. In een recente conditioneringsstudie kregen vrouwen zonder seksuele klachten tijdens een preconditioneringsfase, een conditioneringsfase en een postconditioneringsfase telkens twee erotische stimuli herhaaldelijk aangeboden (Both, Laan & Everaerd, 2006). In de conditioneringsfase werd een van de twee erotische stimuli (de CS+) consequent gevolgd door een pijnprikkel aan de pols van de proefpersoon, terwijl er geen pijnprikkel volgde op de aanbidding van de andere stimulus (CS-). Gedurende alle fasen werd genitale opwindings gemeten en gedurende de eerste en derde fase werd de mate van subjectieve seksuele beleving en valentie van de erotische stimuli gescoord. Zoals verwacht werd tijdens de post-conditioneringsfase gevonden dat het eerder gepaard gaan van de CS+ met pijnprikkels tot minder genitale opwindings en een negatievere valentie leidde in reactie op de CS+ in vergelijking met de CS-. Deze bevindingen tezamen bieden ondersteuning voor de

hypothese dat het herhaaldelijk gepaard gaan van (angst voor) pijn en seksuele stimuli kan leiden tot verminderde seksuele opwindning, en een meer negatieve valentie van seksuele stimuli.

Om meer inzicht te verkrijgen in de rol van (angst voor) pijn in het ontstaan en in stand houden van dyspareunieklachten, zal in het onderhavige onderzoek de aversieve conditioneringsstudie onder seksueel gezonde vrouwen (Both e.a., 2006) worden gerepliceerd waarna de studie zal worden uitgebreid naar vrouwen met dyspareunieklachten. Verondersteld wordt dat door een al bestaande associatie van seks en pijn bij vrouwen met dyspareunieklachten de effecten van aversieve conditionering in deze groep sterker zullen zijn dan in seksueel gezonde vrouwen. Verwacht wordt dat de al bestaande associatie van seks en pijn zal leiden tot een versterking, en/of vertraagde uitdoving van de experimentele conditioneringseffecten.

Doel van het onderzoek

Het toetsen van de hypothese dat aversieve conditionering zal leiden tot verminderde seksuele opwindning in reactie op seksuele stimuli, en dat dit effect sterker zal optreden bij vrouwen met dyspareunie. Verwacht wordt dat de koppeling van een erotische stimulus (de CS+) aan een pijnprikkel zal leiden tot minder genitale opwindning en meer negatief affect in reactie op deze stimulus, en dat deze effecten sterker zullen zijn binnen de dyspareuniegroep.

Onderzoeksopzet

Experimenteel. Er wordt een differentieel conditioneringsparadigma toegepast waarin twee erotische stimuli gepresenteerd worden, waarvan er slechts een (CS+) gekoppeld wordt aan de aversieve ongeconditioneerde stimulus (US). Als aversieve US is gekozen voor een elektrische pijnprikkel die wordt toegediend aan de linkerpols. De sterkte van de pijnprikkel wordt in overleg met de proefpersoon vastgesteld. Tijdens de pre-conditionering-, conditionering- en post-conditionering-fase worden twee erotische foto's herhaaldelijk aangeboden, terwijl genitale opwindning gemeten wordt (als vaginale pulse amplitude gemeten met vaginale fotoplethysmografie). Tijdens de pre-conditionerings- en post-conditioneringsfase wordt de mate van subjectieve seksuele opwindning en positief versus negatief affect in reactie op de foto's gemeten. Gedurende de conditioneringsfase wordt de CS+ gevolgd door de pijnprikkel. Het experiment vindt plaats in een speciaal daarvoor ingerichte ruimte binnen het LUMC. Een vrouwelijke onderzoeker zal de proefpersonen begeleiden. Voorafgaand aan het experiment, vindt een eerste bezoek plaats waarin een seksuologische en psychiatrische screening wordt afgenomen, de proefpersoon vragenlijsten dient in te vullen en de onderzoekster uitleg geeft over de experimentele procedure.

Inschatting van belasting en risico

Proefpersonen komen 2 keer naar het LUMC. De bezoeken duren respectievelijk 2

en 1 uur. De meting van de genitale opwindingsreactie brengt geen gevaar of risico met zich mee. Het toedienen van pijnprikkels kent eveneens geen schadelijke effecten. Het (zelf) inbrengen van het vaginale meetinstrument (ter grootte van een tampon), het kijken naar erotische afbeeldingen, het toedienen van pijnprikkels of het invullen van vragenlijsten zouden als onprettig kunnen worden ervaren.

Contactpersonen

Publiek

Leids Universitair Medisch Centrum

Albinusdreef 2
2300 RC Leiden
Nederland

Wetenschappelijk

Leids Universitair Medisch Centrum

Albinusdreef 2
2300 RC Leiden
Nederland

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen

(Inclusiecriteria)

dyspareunie
premenopausaal

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

andere psychiatrische of somatische ziekten

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Observationeel onderzoek, met invasieve metingen
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Enkelblind
Controle:	Geneesmiddel
Doel:	Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland	
Status:	Werving nog niet gestart
(Verwachte) startdatum:	01-10-2006
Aantal proefpersonen:	128
Type:	Verwachte startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Leiden-Den Haag-Delft (Leiden)
	metc-ldd@lumc.nl

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL14392.058.06